

แผนการจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นสมรรถนะ

ชื่อวิชา เครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ รหัสวิชา 20104-2104 ทฤษฎี 1 ปฏิบัติ 3 หน่วยกิต 3

- หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
ประเภทวิชา อุตสาหกรรม สาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง
สาขางานไฟฟ้ากำลัง

จัดทำโดย

นายวิษณุ พันธ์แสง

วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

แผนการจัดการเรียนรู้ มุ่งเน้นฐานสมรรถนะและบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิชาเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ รหัสวิชา 20104-2104 เน้นให้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นคู่มือประกอบการสอน หรือเป็นแนวทางการสอนในรายวิชาเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

การจัดทำได้มีการพัฒนาเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 9 หน่วย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และคุณธรรมจริยธรรม ไว้ในหน่วยการเรียนรู้ตามความเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา มีแบบฝึกหัด แบบทดสอบหลังเรียน พร้อมเฉลย มีใบงาน และสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลแก่ผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

ผู้จัดทำหวังว่าแผนการจัดการเรียนรู้เล่มนี้คงจะเป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ต่อครู-อาจารย์และนักเรียน หากมีข้อเสนอแนะประการใด ผู้จัดทำยินดีน้อมรับไว้เพื่อปรับปรุงแก้ไขในครั้งต่อไป

ลงชื่อ.....

(นายวิษณุ พันธ์แสง)

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	1
สารบัญ	2
หลักสูตรรายวิชา	3
หน่วยการเรียนรู้	4
หน่วยการเรียนรู้และสมรรถนะประจำหน่วย.....	5
ตารางวิเคราะห์หน่วยการสอน.....	7
ตารางวิเคราะห์จุดประสงค์การสอน.....	9
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 โครงสร้างและส่วนประกอบของเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ.....	10
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 หลักการทำงานและการเกิดรูปคลื่นไอน์.....	16
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การพัฒนาลวดอาร์เมเจอร์.....	22
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ตัวประกอบการพัฒนาลวด.....	28
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 การทำงานและแรงดันไฟฟ้าเหนี่ยวนำ.....	33
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 คุณลักษณะของเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ.....	39
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 การควบคุมเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ.....	45
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 ประสิทธิภาพและการบำรุงรักษาเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ.....	51
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 การพัฒนาเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับขนาดเล็ก.....	57

หลักสูตรรายวิชา

ชื่อวิชา เครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ รหัสวิชา 20104-2104 ทฤษฎี 1 ปฏิบัติ 3 หน่วยกิต 3

- หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
สาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง สาขางานไฟฟ้ากำลัง

จุดประสงค์รายวิชา

1. เข้าใจโครงสร้าง หลักการทำงาน ของเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ
2. มีทักษะเกี่ยวกับการตรวจสอบ ตลอดจน พัฒนา บำรุงรักษา ควบคุมเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ
3. มีเจตคติและกิจนิสัยที่ดีในการปฏิบัติงาน มีความละเอียดรอบคอบ ปลอดภัย เป็นระเบียบ สะอาด ตรงต่อเวลา มีความซื่อสัตย์และมีความรับผิดชอบ

สมรรถนะรายวิชา

1. แสดงความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างและหลักการทำงานของเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ
2. ปฏิบัติงานตลอดและประกอบชั้นส่วน และการพัฒนา
3. ทดสอบและวัดค่าแรงเคืองไฟฟ้าเหนี่ยวหนา ความเร็วรอบและความถี่
4. ตรวจสอบ บำรุงรักษา และทดสอบการทำงานเครื่องกำเนิดไฟฟ้า

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับโครงสร้างและส่วนประกอบของเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ การเกิดรูปคลื่นไอน์ สมการเคลื่อนไฟฟ้า ความสัมพันธ์ของความเร็วรอบ ขั้วแม่เหล็กและความถี่ การทำงานคุณลักษณะและการบำรุงรักษาเครื่องกำเนิดไฟฟ้า งานตลอดและประกอบอัลเทอร์เนเตอร์รоторน์ เครื่องกำเนิดที่ขับด้วยเครื่องยนต์ งานพัฒนา บำรุงรักษาเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ 1 เฟส และ 3 เฟส งานต่อขนาดแบบมาตรฐาน เดลต้า งานทดสอบแรงดัน กระแสขณะมีโหลดและไม่มีโหลดของเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ 1 เฟส และ 3 เฟส งานตรวจสอบเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ 1 เฟส และ 3 เฟส งานควบคุมเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ งานบำรุงรักษาเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ

หน่วยการเรียนรู้

หน่วยที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	สัปดาห์ที่
1	โครงสร้างและส่วนประกอบของเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ	4	1
2	หลักการทำงานและการเกิดรูปคลื่นไฟฟ้า	8	2
3	การพัฒนาตัวอาร์เมจอร์	4	3
4	ตัวประกอบการพัฒนาตัว	4	4
5	การทำงานและแรงดันไฟฟ้าหนึ่งวัน	4	5-6
6	คุณลักษณะของเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ	8	7-8
7	การควบคุมเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ	8	9-10
8	ประสิทธิภาพและการบำรุงรักษาเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ	4	11
9	การพัฒนาเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับขนาดเล็ก สอบปลายภาคเรียน	24	12-17
		4	18

หน่วยการเรียนรู้และสมรรถนะประจำหน่วย

ชื่อหน่วย	สมรรถนะ		
	ความรู้	ทักษะ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์
หน่วยที่ 1 โครงสร้างและส่วนประกอบของเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ	แสดงความรู้เกี่ยวกับโครงสร้าง และส่วนประกอบของเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ	ปฏิบัติในการออกแบบและวัดหาค่าต่าง ๆ ของเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ	แสดงออกด้านความสนใจเฝ้าระวัง การทรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ สุจริต ความเมินใจ และแบ่งปันความร่วมมือ/ยอมรับความคิดเห็นส่วนใหญ่
หน่วยที่ 2 หลักการทำงานและการเกิดรูปคลื่นไซน์	แสดงความรู้เกี่ยวกับหลักการทำงาน และการเกิดรูปคลื่นไซน์	ต่อวงจรการทดลองการเกิดแรงดันไฟฟ้าเหนี่ยวนำ	แสดงออกด้านการทรงต่อเวลา ความสนใจเฝ้าระวัง ไม่หยุดนิ่งที่จะแก้ปัญหา ความซื่อสัตย์ ความร่วมมือ
หน่วยที่ 3 การพัฒนาอาร์เมเจอร์	แสดงความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาอาร์เมเจอร์	ปฏิบัติการลงข้อมูลแบบภาพ คลิปของเครื่องกำเนิดไฟฟ้า 1 เฟส และ 3 เฟส ทั้งแบบชั้นเดียวและสองชั้น	แสดงออกด้านการทรงต่อเวลา ความสนใจเฝ้าระวัง ไม่หยุดนิ่งที่จะแก้ปัญหา ความซื่อสัตย์ ความร่วมมือ
หน่วยที่ 4 ตัวประกอบการพัฒนาอาร์เมเจอร์	แสดงความรู้เกี่ยวกับตัวประกอบการพัฒนาอาร์เมเจอร์	ปฏิบัติการหาตัวประกอบ การพัฒนาอาร์เมเจอร์ตามแนวระนาบ	แสดงออกด้านการทรงต่อเวลา ความสนใจเฝ้าระวัง ไม่หยุดนิ่งที่จะแก้ปัญหา ความซื่อสัตย์ ความร่วมมือ
หน่วยที่ 5 การทำงานและแรงดันไฟฟ้าเหนี่ยวนำ	แสดงความรู้เกี่ยวกับการทำงานและแรงดันไฟฟ้าเหนี่ยวนำ	ต่อวงจรการทดลองในการทำงานเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ 3 เฟส	แสดงออกด้านการทรงต่อเวลา ความสนใจเฝ้าระวัง ไม่หยุดนิ่งที่จะแก้ปัญหา ความซื่อสัตย์ ความร่วมมือ
หน่วยที่ 6 คุณลักษณะของเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ	แสดงความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ	ต่อวงจรการทดลองในการหาคุณลักษณะเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ	แสดงออกด้านการทรงต่อเวลา ความสนใจเฝ้าระวัง ไม่หยุดนิ่งที่จะแก้ปัญหา ความซื่อสัตย์ ความร่วมมือ
หน่วยที่ 7 การควบคุมเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ	แสดงความรู้เกี่ยวกับการควบคุมเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ	ต่อวงจรการทดลองในการควบคุมเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ	แสดงออกด้านการทรงต่อเวลา ความสนใจเฝ้าระวัง ไม่หยุดนิ่งที่จะแก้ปัญหา ความซื่อสัตย์ ความร่วมมือ
หน่วยที่ 8 ประสิทธิภาพและการบำรุงรักษาเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ	แสดงความรู้เกี่ยวกับประสิทธิภาพ และการบำรุงรักษาเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ	ต่อวงจรการทดลองและคำนวณหาประสิทธิภาพของเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ	แสดงออกด้านการทรงต่อเวลา ความสนใจเฝ้าระวัง ไม่หยุดนิ่งที่จะแก้ปัญหา ความซื่อสัตย์ ความร่วมมือ

ชื่อหน่วย	สมรรถนะ		
	ความรู้	ทักษะ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์
หน่วยที่ 9 การพัฒเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับขนาดเล็ก	แสดงความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับขนาดเล็ก	ปฏิบัติการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพดี ตามมาตรฐานที่กำหนด ประเมินค่าคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่ได้มา	แสดงออกด้านการตระหนักรู้ ไม่หยุดนิ่งที่จะแก้ปัญหา ความซื่อสัตย์ ความร่วมมือ

ตารางวิเคราะห์หน่วยการสอน

(Topic Analysis)

วิชาเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ รหัสวิชา 20104-2104 (1-3-2)

แผนกวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง ระดับชั้น ปวช. 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566

หน่วยที่	สัปดาห์ที่	ชื่อหน่วยการเรียน	เนื้อหาสาระ/หัวข้อการสอน	จำนวนชั่วโมง	
				ท	บ
1	1	โครงสร้างและส่วนประกอบของเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ	1.1 หลักการเบื้องต้นของเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ 1.2 โครงสร้างและส่วนประกอบของเครื่องกำเนิดไฟฟ้าแบบขั้วแม่เหล็กหมุน 1.3 ขดลวดแเดมเปอร์ 1.4 เอ็กไซเตอร์ของเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ	1	3
2	2-3	หลักการทำงานและการเกิดรูปคลื่นไชน์	2.1 การเกิดแรงดันไฟฟ้าเหนี่ยวนำ 2.2 ทิศทางของแรงดันไฟฟ้าเหนี่ยวนำและกระแส 2.3 ค่าที่มีผลต่อแรงดันไฟฟ้าเหนี่ยวนำ 2.4 การเกิดรูปคลื่นของแรงดันไฟฟ้ากระแสสลับ 2.5 ความสัมพันธ์ต่าง ๆ ของเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ 2.6 การคำนวณหาค่าต่าง ๆ ของเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ	1	3
3	4	การพัฒนาลวดอาร์เมเจอร์	3.1 ความหมายของค่าต่าง ๆ ในการพัฒนาลวด 3.2 การพัฒนาลวดอาร์เมเจอร์ที่สเตเตอร์ 3.3 สูตรการคำนวณหาค่าต่าง ๆ ในการพัฒนาลวดอาร์เมเจอร์ 3.4 การคำนวณหาค่าต่าง ๆ ในการพัฒนาและผังการลงชุดลวดอาร์เมเจอร์	1	3
4	5	ตัวประกอบการพัฒนาลวด	4.1 ตัวประกอบพิตซ์ 4.2 ตัวประกอบการกระจาย 4.3 การคำนวณหาค่าตัวประกอบการพัฒนาลวด	1	3
5	6	การทำงานและแรงดันไฟฟ้าเหนี่ยวนำ	5.1 การทำงานของเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ 1 เฟส 5.2 การทำงานของเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ 3 เฟส 5.3 การต่อขดลวดของเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ 3 เฟส 5.4 การคำนวณหาแรงดันไฟฟ้าเหนี่ยวนำของเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ 3 เฟส	2	6

หน่วย ที่	สัปดาห์ ที่	ชื่อหน่วยการ เรียน	เนื้อหาสาระ/หัวข้อการสอน	จำนวน ชั่วโมง	
				ท	ป
6	7-8	คุณลักษณะของ เครื่องกำเนิดไฟฟ้า กระแสสลับ	6.1 การทำงานและคุณลักษณะเมื่อมีโหลด 6.2 การทำงานและคุณลักษณะเมื่อมีโหลด 6.3 ซิงโครนัสสีแยกแตนซ์และซิงโครนัสอิมพีడันซ์ 6.4 วงจรสมมูลและเฟสเซอร์โดยรวม 6.5 การคำนวณหาค่าต่าง ๆ ของเครื่องกำเนิดไฟฟ้า กระแสสลับ	2	6
7	9-10	การควบคุมเครื่อง กำเนิดไฟฟ้า กระแสสลับ	7.1 การควบคุมแรงดันไฟฟ้า 7.2 โวลท์เตจเรกูเลชั่น 7.3 เဟต์เพลในการขนาดเครื่องกำเนิดไฟฟ้า 7.4 การตรวจสอบค่าต่าง ๆ ในการขนาดเครื่องกำเนิด ไฟฟ้า 7.5 การขนาดเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ 1 เฟส 7.6 การขนาดเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ 3 เฟส ด้วย หลอดไฟ 7.7 การขนาดเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ 3 เฟส ด้วยซิง โตรสโคป	2	6
8	11	ประสิทธิภาพและ การบำรุงรักษา เครื่องกำเนิด ไฟฟ้ากระแสสลับ	8.1 การสูญเสียในเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ 8.2 ประสิทธิภาพของเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ 8.3 การคำนวณหาประสิทธิภาพของเครื่องกำเนิดไฟฟ้า กระแสสลับ 8.4 การบำรุงรักษาเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ	1	3
9	12-17	การพัฒนาเครื่องกำเนิด ไฟฟ้ากระแสสลับ ขนาดเล็ก	9.1 การบันทึกข้อมูล 9.2 การถอดประกอบและการรื้อขดลวด 9.3 การใช้ชั้นวนร่องร่องที่สเตเตอร์ 9.4 การขึ้นรูปและการลงขดลวด 9.5 การต่อวงจรขดลวด	6	18

**ตารางวิเคราะห์จุดประสงค์การสอน
(Objective Analysis Listing Form)**

วิชา_เครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ รหัสวิชา 20104-2104 (1-3-2)

แผนกวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง ระดับชั้น ปวช. 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566...

ที่	สัปดาห์ที่	ชื่อหน่วยการเรียน เนื้อหาสาระ/หัวข้อการสอน	*ระดับพฤติกรรมที่พึงประสงค์															
			พุทธิพิสัย						ทักษะพิสัย					จิตพิสัย				
			1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1	1	โครงสร้างและส่วนประกอบของเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ	1	1	1					1	3							1
2	2-3	หลักการทำงานและการเกิดรูปคลื่นไซน์	1	2	1						3							1
3	4	การพัฒนาลวดอาร์เมเจอร์	1	2	2						2							1
4	5	ตัวประกอบการพัฒนาลวด	1	2	1						3							1
5	6	การทำงานและแรงดันไฟฟ้าเหนี่ยวนำ	1	2	1						3							1
6	7-8	คุณลักษณะของเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ	1	1	2						2							1
7	9-10	การควบคุมเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ	1	1	1						2							1
8	11	ประสิทธิภาพและการบำรุงรักษาเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับ	1	1	1						3							1
9	12-17	การพัฒนาเครื่องกำเนิดไฟฟ้ากระแสสลับขนาดเล็ก	1	2	2					2	3							1
รวม			35						27					9				
คะแนน(ร้อยละ)			100															

* หมายเหตุ

พุทธิพิสัย (Cognitive Domain)

1. ความจำ 2. ความเข้าใจ 3. นำไปใช้ 4. วิเคราะห์ 5. สังเคราะห์ 6. ประเมินค่า

ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)

1. ทำเลียนแบบ 2. ทำตามแบบ 3. ทำอย่างถูกต้อง 4. ทำอย่างต่อเนื่อง 5. ทำงานเป็นนิสัย

จิตพิสัย (Affective Domain)

1. รับรู้ 2. ตอบสนอง 3. เห็นคุณค่า 4. จัดระบบการคิด 5. เกิดเป็นนิสัย